

Johan Lindberg & Charlotte Samuelsson
Avdelningen för befolkning och välfärd

Mötesanteckningar i användarrådet för välfärdsstatistik 2019-04-08

Närvarande:

Per Molander, Regeringskansliet, ordförande
Axel Arvidsson, Försäkringskassan
Anna Dahlberg, Myndigheten för delaktighet
Lars Grönvik, Socialstyrelsen
Karin Halldén, Institutet för social forskning
Linnea Källqvist, Finansdepartementet
Nasser Nuru Mahmud, Folkhälsomyndigheten
Håkan Nyman, Socialdepartementet

Från SCB

Petra Otterblad Olausson, Avdelningschef Befolkning och välfärd
Marie Lideus, BV/BEV, Enhetschef
Alexandra Kopf Axelman, BV/SV, Enhetschef
Annica Wallerå, NR/OEM (FASIT)
Johan Lindberg, BV/BEV, sekreterare
Charlotte Samuelsson, BV/SV, sekreterare

Frånvarande:

Jesper Roine, Handelshögskolan
Karoline Sjölander, Konsumentverket

1 Mötet öppnas. Godkännande av dagordning

Ordförande Per Molander öppnade mötet. Dagordningen godkändes.

2 Avdelningschef för Befolkning och välfärd hälsar välkomna

Avdelningschef Petra Otterblad Olausson hälsade alla nya och gamla ledamöter välkomna till en ny mandatperiod.

Petra inledde med att nämna den viktiga roll användarråden har för att arbeta för att SCB utvecklar statistiken i linje med behoven. Det kan handla om ny statistik, men även om förändringar i befintlig statistik.

Petra berättade kort om arbetet med SCB:s strategi och vikten av en strategi som drar upp de övergripande riktlinjerna för verksamheten.

Petra återkopplade även till den kick-off som genomfördes den 21 mars, där SCB:s GD Joakim Stymne pratade om SCB:s roll i det officiella statistiksystemet. SCB har genomfört träffar med fokusgrupper för att följa upp hur användare ser på SCB, synen på statistiken och SCB:s roll som statistikmyndighet. Bland annat framkom följande:

- Vikten av att SCB behåller sin opartiskhet.
- Vikten av att arbeta med innehållsfrågor i statistiken samt förbättrad tillgänglighet.
- Vikten av att kunna göra internationella jämförelser.
- Önskemål om ytterligare statistik för personer med funktionsnedsättning.
- Mer statistik på låg regional nivå.
- Behov av att statistiken sätts in i ett sammanhang.
- SCB bör ta en tydligare roll i statistiksystemet.
- Statistik från olika myndigheter tillgängligt via en gemensam ingång.

Av intervjuerna framgår att användarna vill att SCB öppnar upp sig för mer dialog. Man vill kunna kontakta personer på SCB för att få vägledning och kunna få svar på frågor.

Ett nytt användarråd ska införas –Användarrådet för utlämnande av mikrodata, i samarbete med Socialstyrelsen. Rådet vänder sig främst till forskare/universitet. Ledamöter framförde synpunkter om att även myndigheter som bedriver forskning/har tillgång till mikrodata bör vara representerade i rådet. Det går bra att kontakta Petra alternativt Jenny Lindberg, enhetschef för mikrodataenheten vid SCB, om man har frågor eller synpunkter rörande rådet.

3 Ledamöterna presenterar sig själva

Presentationsrunda med anledning av att det här var första mötet för mandatperioden 2019–2021, med flera nya ledamöter.

4 Barns boende

Helena Rudander, vid Enheten för social välfärdsstatistik, presenterade statistik om barns boende. Det finns en stor efterfrågan på statistik om växelvis boende barn. Under hösten 2018 publicerade SCB statistik baserat på Undersökningarna av levnadsförhållanden (ULF/SILC) om boendet för barn som inte bor med båda sina biologiska föräldrar. Denna statistik kompletterades den 6 mars med en tabell där även de barn som bor med båda sina biologiska föräldrar ingår.

Resultaten, liksom ett dokument med en genomgång av skillnader mellan statistik från SCB:s Undersökningar av levnadsförhållanden (ULF/SILC), SCB:s Barn- och familjestatistik samt en tidigare undersökning om växelvis boende barn från SCB, finns på www.scb.se/ulf under rubriken Boende, alternativt direktlänk till [resultaten](#).

5 Ekonomisk standard vid växelvis boende

Fredrik Carlsson, vid metodenheten för individstatistik, och Hans Heggemann, vid Enheten för statistik över befolkning och ekonomisk välfärd, presenterade en modell för att mäta ekonomisk standard för hushåll med växelvis boende barn.

Syftet med modellen är att simulera hushåll med växelvis boende barn och beräkna en justerad ekonomisk standard för dessa hushåll och ingående hushållsmedlemmar.

Metoden som används går i korthet ut på att en population avseende växelvis boende barn skapas med hjälp av en logistisk regressionsmodell. Därefter skapas nya hushållstyper för aktuella hushåll och en justerad ekonomisk standard beräknas, där hänsyn tas till justerade konsumtionsvikter, barns egna inkomster samt påverkan på barnens ekonomiska standard från båda föräldrarnas hushåll.

Synpunkter/kommentarer från ledamöter:

- Positiv inställning till den metod som används, dock viktigt att göra robusthetstester.
- Input till modellen avseende andel barn med växelvis boende bygger på enkätundersökningen *"Olika familjer lever på olika sätt"* som genomfördes under perioden augusti 2012 till mars 2013. Viktigt att använda så aktuella data som möjligt till modellen. Förslagsvis bör ULF/SILC-data om växelvis boende löpande kunna nyttjas som input i modellen. Fördjupningsområde i SILC 2021 kommer bland annat att avse växelvis boende barn.
- Bra med förhöjd vikt för växelvis boende barn. Dock bör eventuellt hänsyn även tas till andra kostnader avseende barnen, inte enbart boendekostnader.

- Publicera uppgifterna parallellt med den ordinarie redovisningen. Separata redovisningsgrupper bra, viktigt att särredovisa barn till ensamstående respektive sammanboende. Håll dock nere antalet nya hushållstyper.
- I samband med lanseringen av de nya skattningarna av ekonomisk standard för hushåll med växelvis boende barn och hushåll med ensamstående med barn bör SCB publicera någon form av rapport där bl.a. dokumentation av metod redovisas.
- Önskemål om att en variabel som pekar ut växelvis boende barn och det alternativa måttet på ekonomisk standard läggs in i FASIT. Detta bör även finnas tillgänglig för mikrodatautlämnanden.

6 Externa ledamöter om kommande statistikbehov, synpunkter, frågor

Ledamöterna gavs möjlighet att berätta om statistikbehov och komma med synpunkter, liksom att komma med förslag på frågor att ta upp på kommande möten i användarrådet.

Konkreta statistikbehov som togs upp var bland annat följande:

- Viktigt med surveyundersökningar till arbetsgivare för att belysa områden som inte täcks in av registerdata, exempelvis LISA.
- Önskemål om välfärdsindikatorer som belyser gruppen växelvis boende barn, exempelvis hur dessa barn har det och hur de mår.

Kommentar SCB:

Möjligtvis kan uppgifterna i ULF/SILC användas för detta, dock är storleken på urvalet och antalet svar en begränsande faktor avseende vilka analyser som kan göras för den specifika gruppen. 2021 kommer EU-SILC innehålla fördjupningar om barns hälsa och barns boende (bland annat växelvis boende) vilket kommer ge intressanta data nationellt och på europeisk nivå. Fördjupningen om barns hälsa är återkommande, vart tredje år, medan fördjupningen om barns boende är en så kallad "new policy needs"-modul och alltså inte kommer tillbaka med automatik.

- Önskemål om att gruppen personer med funktionsnedsättning ska kunna redovisas i den kommande tidsanvändningsundersökningen.
- Viktigt med statistik som inte bara belyser hushållens inkomster, utan även vad hushållen får för pengarna (köpkraft). Hur ta hänsyn till regionala skillnader i kostnadsläge? Vilka

möjligheter har SCB att nyttja alternativa datakällor, såsom data från hyresgästföreningen, mäklarstatistik, PRO:s prisundersökning, kort- och kassaregisterdata? Önskemål om ny HUT samt om regional utgiftsstatistik.

Kommentar SCB:

Ny undersökning om hushållens utgifter (HUT) ska genomföras 2020, vilken även ska inkludera nuvarande undersökningen om hushållens boendeutgifter (BUT). Alternativa datakällor är av stort intresse för SCB, framför allt kort- och kassaregisterdata. Arbete pågår för att se hur denna typ av källor kan nyttjas i statistikframställningen framöver.

Diskussioner förs internt på SCB om att ta fram statistik över hushållens skuldsättning samt reala tillgångar.

- Statistik om arv intressant då dessa utgör en betydande del av hushållens inkomster.

Frågor/synpunkter:

- Funderingar rörande det stora bortfallet i surveyundersökningar. Kan bortfallet reduceras genom att öka motivationen hos uppgiftslämnaren? Exempel som nämndes var ersättning, direkt feedback till uppgiftslämnaren genom att dennes svar relateras till svaren från övriga respondenter.

Hur ser möjligheten ut att göra enkäter/intervjuer på andra språk, exempelvis arabiska?

Kommentar SCB:

SCB kan genomföra webbenkäter på många olika språk, dock ej på arabiska i dagsläget. Det finns dock alltid möjlighet att genomföra telefonintervjuer på arabiska.

- Stor skillnad mellan inkomster och utgifter i kvartil 1 i HUT (2012), vad beror detta på?

Kommentar SCB:

Möjliga förklaringar kan vara att låga inkomster till viss del täcks upp av finansiella tillgångar, vilket troligtvis är mest aktuellt för äldre personer. Transaktioner mellan hushåll syns inte i inkomststatistiken. För exempelvis studenter som flyttat hemifrån är det möjligt att föräldrar till viss del bidrar till den ekonomiska situationen. Ytterligare förklaringar kan vara svarta inkomster. Värt att notera är också att inkomsterna avser ett kalenderår, medan utgifterna till viss del täcker in en period av 24 månader (då hushåll intervjuas löpande under ett

kalenderår och ska svara för utgifter de senaste 12 månaderna).

- Varför har gruppen personer som bedömer att de har en funktionsnedsättning minskat i tilläggsundersökningen till AKU om arbetsituationen för personer med funktionsnedsättning?

Kommentar SCB:

Situationen på arbetsmarknaden för personer med funktionsnedsättning är en undersökning SCB årligen genomför på uppdrag av Arbetsförmedlingen. Undersökningen utgår från den eventuellt självskattade funktionsnedsättning en individ har. Hur begreppet definieras i just denna undersökning finns att läsa i rapporterna, se länk: www.scb.se/am0503.

Varför färre personer uppger sig vara funktionsnedsatta ger undersökningen inget svar på. När SCB studerat denna grupp kan vi se att den mellan 2018 och 2017 är sammansatt på samma sätt med avseende på typ av funktionsnedsättning. Över en längre period har den dock förändrats gradvis.

Undersökningen är ett tillägg till Arbetskraftsundersökningen (AKU). När den nya ramlagen börjar gälla kommer ett obligatoriskt tillägg om hälsa att inkluderas i AKU. Med anledning av det kommer det nuvarande upplägget på undersökningen behöva förändras.

Kontakta gärna enhetschef John Kling för ytterligare diskussion: John.Kling@scb.se

7 Övriga frågor

- Ledamöterna blev uppmanade att höra av sig via e-post (till samtliga inom rådet) med förslag på dagordningspunkter. Ledamöterna uppmanas även att hålla kontakten mellan mötena för att dryfta eventuella frågor som dyker upp.
- Axel ska gå på föräldraledighet och kommer att skicka en ersättare till nästa möte.
- Nästa möte är torsdagen den 24 oktober i Garnisonen. NOTERA att vi då börjar mötet kl. 12:30 och slutar kl. 15:30. Vi inleder med gemensam lunch kl. 11:30.